

HOE IK EEN DETECTIVE WERD

Ulf Stark & Lars Deltrap (ill.)

Querido

(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Ulf Stark was een bekend Zweeds auteur van kinderboeken. Hij heeft zo'n 30 boeken geschreven voor kinderen van alle leeftijden, die werden vertaald in 25 talen. Een aantal van zijn boeken werden ook verfilmd, hij schreef hiervoor zelf het script. Ulf Stark won verschillende prestigieuze prijzen, waaronder de Deutsche Jugendliteraturpreis, de Nordic Children's Book Prize, en een Emmy voor het script van een Deense televisiereeks. Hij stierf in 2017.

Lars Deltrap is een Nederlandse illustrator, animatiefilmer en grafisch ontwerper. Hij werkt voor verschillende tijdschriften en kranten, en maakt daarnaast animaties voor televisie (voor Sesamstraat) en illustraties voor boeken en eigen verhalen. Hij geeft ook les aan studenten beeldende kunst, op dit moment aan de Willem de Kooning Academie in Amsterdam.

1. VERHAAL

Openingszin

- Wat vinden de juryleden van de openingszin "Plotseling stikte het in onze stad van de detectives." (p.6)?
- Vinden de juryleden het fijn om met de eerste zin onmiddellijk midden in het verhaal te vallen? Hebben ze liever eerst een soort van inleiding?
- Is een goede openingszin belangrijk?

Daag de juryleden uit om elk een nieuwe openingszin te bedenken. Laat hen de nieuwe openingszinnen aan elkaar voorlezen.

- Vinden hun eigen openingszin of een van die van de anderen beter dan de oorspronkelijke?
- Hoe moet een openingszin er volgens hen uitzien om een goede openingszin te zijn? Welke elementen moet hij bevatten?

Personages

Laat de juryleden het hoofdpersonage beschrijven.

- Hoe ziet hij eruit? Hoe weten we dat? (door de afbeeldingen)
- Waar woont hij? (stad, vrijstaand huis)
- Wie zijn zijn familieleden? (mama, papa, broer, oom Gustaaf)
- Welke karaktereigenschappen passen bij hem?

Laat hen vervolgens ook de andere personages beschrijven (grote broer, vrienden Nik en Lars, mama, papa, Anna-Lisa, oom Gustaaf).

- Wat komen we over hen te weten?
- Wat zijn hun belangrijkste karaktereigenschappen?

- Leren we in dit verhaal veel over de andere personages?
- Waren de juryleden graag meer over hen te weten gekomen?

Spanning en einde

Open het boek op pagina 32-33: Ulf heeft zijn fiets verstopt. Hij keert vrolijk terug naar huis en kruipt tevreden in bed. Het is duidelijk dat hij er alle vertrouwen in heeft dat zijn plan zal slagen.

- Wat dachten de juryleden toen ze op dit punt in het verhaal gekomen waren? Hadden zij er ook vertrouwen in dat het plan zou slagen? Indien nee, wat dachten ze dat er zou gebeuren?
- Vonden ze dit spannend? Waarom (niet)?
- Wat vinden de juryleden spannend in een verhaal? Moet spanning gepaard gaan met actie, met duistere omstandigheden, met gemene personages...? Of kan je ook spanning opbouwen met een heel gewoon, herkenbaar verhaal, zoals in dit boek?

Bespreek het einde.

- Hadden de juryleden verwacht dat het boek zo'n goed einde zou hebben? (iedereen vindt Ulf erg slim, hij krijgt zelfs een toeter van zijn papa)
- Vinden ze dit een goed einde? Of hadden ze het boek boeiender gevonden als er iets fout gelopen was met het plannetje van Ulf?
- Wat vonden ze van de laatste zinnen, waarin Ulf ervan uitgaat dat hij morgen met zijn broer zal mogen meespelen? Denken ze dat dat zal lukken?
- Dit is een beetje een open einde: we komen niet te weten of Ulf morgen mag meespelen. Vinden ze dit jammer of net goed?

Illustraties

De illustraties zijn onze enige bron van informatie wat betreft het uiterlijk van de personages, de plaats waar het verhaal zich afspeelt... De tekst bevat weinig tot geen omschrijvingen.

- Vinden de juryleden het belangrijk dat een tekst omschrijvingen bevat?
- Mogen/moeten tekst en illustraties (af en toe) dezelfde informatie bevatten (bv. p. 6 het vergrootglas)? Of moeten ze elkaar enkel aanvullen (bv. p. 6 het opschrijfboekje enkel in de tekst, het houten hekken enkel op de illustratie)?
- Vinden de juryleden het fijn dat de illustraties zo expliciet het verhaal uitbeelden? Of lezen ze dit liever door middel van omschrijvingen zodat ze zich zelf een voorstelling kunnen vormen?

De illustraties zijn verder ook heel talrijk. Er is een illustratie op elk paar bladzijden, en vaak loopt de illustratie ook tussen en achter de tekst door.

- Vinden de juryleden dit aangenaam lezen?
- Hoe zien ze het liefst de illustraties in een boek: af en toe een paginagrote afbeelding, kleine prentjes tussen de tekst, helemaal geen, gespreid over de bladzijden zoals bij een prentenboek...?

Stel dat er geen illustraties zouden zijn, wat zou er moeten veranderen aan de tekst? Doe de oefening met de openingspassage (pagina 6 en 7, zie bijlage). Print indien mogelijk uit op A3, zodat je tussen de regels kan schrijven.

- Toon de juryleden de tekst zonder afbeelding. Leest de tekst op deze manier even vlot als met afbeelding? Is het verhaal even goed te begrijpen?
- Wat zou je in de tekst moeten aanpassen of toevoegen om je het verhaal even goed te kunnen voorstellen? Bijvoorbeeld: het uiterlijk van de personages omschrijven, vermelden dat broer en zijn vrienden achter een hekken staan, dat ze met drie zijn, het open karakter van de omgeving (de stad uit de openingszin doet een ander landschap vermoeden)...
- Laat de juryleden voorstellen doen en schrijf deze op de gepaste plaats tussen de tekst.
- Overloop samen nog eens hoe de nieuwe tekst er zou komen uit te zien, en leg dan het origineel ernaast. Welke versie verkiezen de juryleden?

Tijgerlezen

Dit boekje bevat een aantal elementen die ervoor zorgen dat het ook vlot leest voor kinderen die wat meer moeite hebben met lezen. Welke elementen zijn de juryleden opgevallen? (veel en grote illustraties, groot lettertype, korte zinnen, dun boekje...)

- Vonden de juryleden dit aangenaam?
- Wilden ze zelf misschien meer uitdaging? Zo ja, hebben ze het verhaal desondanks toch kunnen waarderen?
- Voor een “gemakkelijk” boek bevat de tekst toch nog veel lange woorden (detective-kantoor (p. 13), frambozenlimonade (p. 26), wereldkampioen-snelheid (p. 34), ambulance-toeter (p. 43)). Maakt dit het boek moeilijker? Schrikt dit kinderen die moeite hebben met lezen misschien toch af of maakt dit niet zo uit? (Zie laatste pagina: bij de reeks Tijgerlezen gaat men ervan uit dat leesplezier belangrijker is dan technische leesniveaus)

2. VERWERKING

Detectives

Blijkbaar is er iets aan detectives dat mensen aantrekt. Er zijn immers ontelbaar veel boeken en televisieseries waarin het hoofdpersonage een detective is en er een misdaad moet opgelost worden.

- Houden de juryleden van detective-verhalen?
- Lezen ze veel van dit soort boeken? Welke zijn hun favorieten?
- Kijken ze naar televisieseries waar kinderen iets moeten oplossen / speuren? Welke series zijn dat?
- Wat vinden ze net wel of niet leuk aan detective-verhalen?

In *Hoe ik een detective werd* moet er geen echte misdaad opgelost worden, en dus is het niet echt een detective-verhaal. Maar het gaat wel om Ulf die een detective wil worden.

- Zouden de juryleden echte detectives willen zijn? Waarom wel/niet?
- Er zijn veel mensen die van detective-verhalen houden, maar wenigen die echt detective worden. Hoe zou dat komen?
- Waarom zou het detective-verhaal zo’n aantrekkingskracht hebben?

Slim zijn

Ulf wil graag bewijzen dan hij slim genoeg is om een detective te zijn.

- Slaagt hij daarin volgens de juryleden? Is hij slim? Waarom wel/niet?
- Wanneer toont hij zich van zijn slimme kant? (het bedenken van zijn plannetje) Wanneer niet zo? (hij begrijpt niet alles wat de grotere kinderen zeggen)
- Wat betekent slim zijn eigenlijk? Maak gebruik van de slim-zijn-is-kaartjes in bijlage om hierover met de juryleden in gesprek te gaan (gebruik eventueel de lege kaartjes om eigen definities toe te voegen). Met welke uitspraken gaan ze akkoord? Met welke niet? Waarom?

(Mee)spelen

Ulf mag in dit boek niet meespelen met de oudere kinderen.

- Is dit voor de juryleden herkenbaar?
- Herinneren ze zich ook situaties waarin ze niet mochten meespelen met broers, zussen, kinderen uit de buurt, op school...?
- Hoe voelden ze zich hierbij?
- Welke actie hebben ze toen (eventueel) ondernomen om toch te kunnen meespelen?

Keer de situatie ook even om.

- Vinden ze het zelf vervelend als jongere broers of zusjes willen meespelen met hen en hun vrienden? Waarom?
- Laten ze broertjes/zusjes toch meespelen in zo’n geval of niet?
- Verandert het lezen van dit boek iets aan hoe ze het de volgende keer zullen aanpakken?

Autobiografie

Auteur Ulf Stark verwerkte vaak autobiografische elementen in zijn boeken. Internationaal zijn de boeken over Ulf en Percy (*My Friend Percy's Magical Gym Shoes*, *My Friend Percy and the Sheik*, en *My Friend Percy and Buffalo Bill*) het bekendst. Deze boeken werden niet vertaald naar het Nederlands, maar de verfilming van het laatste boek was wel te zien in het Nederlands (Percy, Buffalo Bill & Ik (2006)).

Net als in de voorgaande trilogie heeft het hoofdpersonage uit *Hoe ik een detective werd* de naam van de auteur, en speelt het verhaal zich af in het Zweedse Stureby, een residentiële wijk van Stockholm (deze naam werd in de Nederlandse vertaling weggelaten), waar Ulf Stark opgroeide. Het boek is oorspronkelijk deel van een vijfdelige reeks, waarvan de titels (letterlijk uit het Zweeds vertaald) *Wonderjongen* (2006), *Buskruitjongen* (2008), *Detectivejongen* (2009), *Kusjongen* (2010) en *Weerwolfjongen* (2011) zijn. Enkel het derde en vijfde boek werden tot nog toe vertaald naar het Nederlands, respectievelijk als *Hoe ik een detective werd* (2018), en *Hoe ik een weerwolf werd* (2016).

Toon de afbeeldingen van de vijf Zweedse boeken (zie bijlage) aan de juryleden en vertel hen over de reeks en de autobiografische elementen.

De tekenstijl van de oorspronkelijke boeken is helemaal anders dan de illustraties van Lars Deltrap.

- Wat vinden ze van deze covers?
- Ulf ziet er hier helemaal anders uit. Past deze Ulf voor hen ook in het verhaal dat ze gelezen hebben?
- Geven ze de voorkeur aan de oorspronkelijke tekeningen of aan deze van Lars Deltrap? Waarom?

Over het privé-leven van Ulf Stark valt verder moeilijk iets te vinden, dus we hebben er het raden naar hoe autobiografisch het verhaal is en welke elementen uit zijn eigen jeugd de auteur in dit specifieke boek verwerkte. Laat de juryleden hierover speculeren.

- Kunnen ze zich voorstellen dat Ulf Stark ook in het echt een grote broer had, en een tandarts als vader? Zou dat echt zijn of verzonnen?
- Zou ook het verhaal zelf echt gebeurd zijn? Of heeft hij dat verzonnen binnen het kader van zijn oude woonplaats, misschien ook familie?

De juryleden kunnen in dezelfde reeks ook nog *Hoe ik een weerwolf werd* lezen.

- Zullen ze dit nog doen?
- Spreekt de schrijfstijl van Ulf Stark hen aan? Willen ze nog boeken van hem lezen?
- Houden ze van dit type verhalen: klein, eenvoudig, realistisch?
- Vinden ze dat de andere drie boeken ook nog moeten vertaald worden?

Als het antwoord op de laatste vraag “ja” is, kan je de kinderen vragen om enkele redenen op te sommen waarom die boeken het verdienen vertaald te worden. Waarom zou uitgeverij Querido hierin moeten investeren? Laat hen een brief schrijven waarin ze de uitgever proberen overhalen om deze boeken te vertalen.

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.